

Van artsenwens naar werkelijkheid

Artsencomité Het Roer Moet Om wilde na vijf jaar actievoeren politici aan zet laten. De coronacrisis was echter aanleiding om nog eens de barricades op te gaan. Krijgen de artsen voet aan de grond in Den Haag met hun wensen?

In 2015 begon Het Roer Moet Om (HRMO) als huisartsencomité dat zich via een manifest verzette tegen wat de artsen de ‘onwerkbare mededingingsdoctrine in de huisartsgeneeskunde’ noemden, en tegen het wantrouwen dat zij bij zorgverzekeraars voelden. Daarna liet HRMO nog ettelijke keren van zich horen. Met een zorgdebat in aanloop naar de Kamerverkiezingen, in de tweede helft van 2019 met een pamflet waarin het VWS-ministerie werd gevraagd voor ‘meer samenhang in de zorg’ te zorgen. Want de samenwerking tussen huisartsen, ziekenhuizen, thuiszorg, ggz en verpleeghuizen lijdt onder personeelstekort, bureaucratie en het concurrentie- en productiegericht werken, aldus HRMO, en kwetsbare patiënten zijn daarvan de dupe. Ook overbehandeling en de grote administratiedruk stonden op de HRMO-agenda. En eigenlijk had het comité daarna voorlopig ‘onder water willen verdwijnen’, zegt HRMO-voorman en huisarts Peter de Groof. Het comité besloot begin dit jaar af te wachten of het kabinet de boodschap zou oppakken in de contourennota: een stuk waarin het kabinet uiteen zal zetten wat het nodig acht voor de betaalbaarheid en organisatie van de zorg, waar nodig door zorgwetgeving aan te passen.

Nieuwe oproep

Maar toen kwam de coronacrisis en dook HRMO in juni weer op, met artsenbeweging Optimale Zorg-Dappere Dokters die ook medisch specialisten vertegenwoordigt. In een nieuwe oproep aan de Tweede en Eerste Kamer kwamen alle wensen weer samen, met het dringende verzoek aan de overheid ‘meer regie te nemen’. De coronacrisis heeft volgens de artsen bewezen dat samenwerking, in regio’s en bovenregionaal, sneller van de grond komt als de overheid de leiding neemt. ‘De rode draad is dat niet concurrentie leidend moet zijn, zoals nu in ons systeem van gereguleerde marktwerking, maar de wil tot samenwerking’, aldus De Groof. Afgelopen week mochten hij en HRMO-collega en huisarts Toosje Valkenburg een toelichting op de oproep geven bij de leden van de VWS-Kamercommissie.

De Groof: 'Het concurrentiemodel in de zorg werkt niet binnen de regio. Perverse prikkels leiden tot overconsumptie. Er zijn politieke besluiten nodig om hinderpalen uit wet- en regelgeving rond financiering en concurrentie weg te nemen.' Een VWS-minister moet volgens hem meer eindverantwoordelijkheid krijgen. 'Er is te veel uit handen gegeven en neergelegd bij zorgverzekeraars en toezichthouders. Niet de NZa of Gezondheidsraad moet gaan over wat in het basispakket zit.' Valkenburg maakte zich hard voor 'next level verbeteringen' en 'fermere maatregelen' over publieke preventie en trok een vergelijking met de vroegere rioleringsaanleg.

'Door de coronacrisis is er veel mogelijk qua samenwerking, dat moeten we vasthouden'

Hét moment

Het lijkt hét moment om de Haagse aandacht te krijgen. Politieke partijen werken aan hun verkiezingsprogramma's voor de Kamerverkiezingen in maart. De contourennota is in aantocht. VWS-minister Hugo de Jonge noemde de coronacrisis onlangs in het AD 'één groot pleidooi voor minder markt, meer samenwerking en meer centrale regie'. NZa-bestuursvoorzitter Marian Kaljouw pleitte onlangs in NRC voor een minder productiegedreven zorgsector om overbehandeling tegen te gaan. De SER kwam met een rapport over de houdbaarheid van de zorg. Maar zijn Haagse politici na vijf jaar nog gevoelig voor de boodschap van HRMO en Optimale Zorg-Dappere Dokters? Er kwam maar een handjevol Kamerleden op de dokterstoelichting af: Lilianne Ploumen (PvdA) en Henk van Gerven (SP) namens de oppositie, Rens Raemakers (D66) namens de coalitie. 'Ik ben het er gloeiend mee eens', verklaarde Ploumen vurig bij die bijeenkomst.

'Door de coronacrisis heb ik het gevoel dat er veel mogelijk is qua samenwerking. Dat moeten we vasthouden.' Volgens het PvdA-lid moet 'dit moment worden aangegrepen om verandering in de zorg te bewerkstelligen'. Ploumen vindt dat de artsen 'met hun ideeën de manier hervormen waarop over de zorg wordt gesproken en gedacht'. 'Het is nu aan de politiek, de minister, de NZa en de zorgverzekeraars om dit verder uit te werken.'

Doorzettingsmacht

De drie Kamerleden vroegen zich af wie er nu aan zet is om een eind te maken aan 'onzinnige behandelingen'. 'Het is tijd voor een verplichtende aanwijzing', aldus

Valkenburg. Raemakers liet doorschemeren dat hij HRMO wel erg kritisch vond over marktwerking. 'Kun je de plussen van het huidige systeem niet uitbouwen?' Van Gerven polste hoe zorgregio's het beste afgebakend zouden kunnen worden, of de artsen net als de SP vinden dat Nederland beter af is zonder zorgverzekeraars. De Groof: 'Het ligt niet aan één partij.' CDA-Kamerlid Joba van den Berg wijst er desgevraagd op dat zij wat betreft meer overheidsregie 'al langer pleit voor doorzettingsmacht rond ggz-lijsten'. En dat ze zich met haar initiatiefnota 'Versterk de zorg in de regio' hard maakt voor 'minder marktwerking en meer samenwerking'. Van den Berg kan zich wel voorstellen dat het helpt als artsen 'met heel concrete situaties komen waar ze tegenaan lopen wat betreft mededingingsregels'. Minder administratielasten acht ze een taak die artsen samen met de politiek moeten oppakken, ICT iets wat ziekenhuizen samen kunnen doen. VVD'er Hayke Veldman vindt het 'te mak-

kelijk om te roepen dat competitie het probleem is'. 'De ACM heeft meerdere keren laten weten dat de regels samenwerking niet in de weg staan. Tijdens corona is er in alle hoeken en gaten samengewerkt.' Meer overheidsregie is niet nodig als 'iedereen die zijn verantwoordelijkheid niet neemt, daarop wordt aangesproken'. 'Zorgverleners moeten zorg die niet zinnig is niet leveren, zorgverzekeraars moeten daarop contracteren. Zeggen dat Den Haag het moet doen, matcht niet met de oproep om tegelijk meer vertrouwen te geven aan de zorgprofessional.' Problemen als personeelstekort en perverse productieprikkels zijn in het Haagse vizier, aldus Veldman. 'Maar dat zijn complexe vraagstukken die tijd kosten.'

Onderwerpen geagendeerd

In de zorgparagraaf van het eerste verkiezingsprogramma van de nieuwe, door artsen opgerichte partij NLBeter staan vergelijkbare punten als HRMO aanvoert. 'Iedereen met gezond verstand kan het daar alleen maar mee eens zijn', zegt psychiater en NLBeter-lijsttrekker Esther van Fenema over de HRMO-doelen. 'Maar ik geloof niet meer in een manifest of oproep. Het enige wat je bereikt is dat ze zeggen dat ze je hebben gehoord, maar er verandert niks. NLBeter is de volgende fase ingegaan, met hetzelfde doel voor ogen.' De artsen van HRMO/Dappere Dokters mogen zich bij haar melden: 'Ik wil best samenwerken.' HRMO en Optimale Zorg-Dappere Dokters hopen nu eerst op een uitnodiging voor een rondetafelzitting in het Tweede Kamer-gesprek voor de contourennota. En dat het pleidooi uiteindelijk weerklinkt in verkiezingsprogramma's en een nieuw regeerakkoord. Ruim drieduizend artsen ondertekenden de junioproep. De Groof: 'Het aantal handtekeningen is niet het belangrijkste, wel dat onze onderwerpen nu politiek zijn geagendeerd. Het lijkt erop dat onze ideeën steeds meer post beginnen te vatten.' ■

web

Meer over dit onderwerp vindt u onder dit artikel op medischcontact.nl/artikelen.